

Erdély
ALAPÍTVÁ 1892-BEN

Új sorozat, 172. szám
2023/1.

Az Erdélyi Kárpát-Egyesület
– Kolozsvár 1891 Értesítője

Szerkesztőség (info@ekekolozsvar.ro):
Kerekes Edit,
Kismihály Boglárka,
Tóthpál Tamás.
Főmunkatárs: Pál Gyöngyi

A következő lapszám megjelenik:
2023. február 17.

Két hónap dióhéjban: a mérai bivalymúzeumtól nyereményjátékon át Debrecenig

Bivalymúzeum Mérán, Sasbérc-kilátó-túra ködben és havas esőben, kiállítás a magyar nyelvű egyetemi oktatásról, kétnapos kirándulás Nagyváradon és Debrecenben, fő attrakcióként pedig facebookos nyereményjáték kedves ismerős arcokkal – csak néhány a november–decemberben örömmel abszolvált szabadidős programjaink közül.

KISMIHÁLY BOGLÁRKA Novemberünk: bivalymúzeum, egyetemtörténet

November 19-én Kovács Zsuzsa vonatos kirándulást szervezett Mérába. A résztvevők meglátogathatták a bivalymúzeumot és a református templomot, a környéken tervezett sétát viszont sajnos elmosta az eső. A kedvezőtlen időjárás miatt ez alkalommal csak kilenc érdeklődő gyűlt össze.

Dacolva a kedvezőtlen időjárás-előrejelzéssel november 20-án, vasárnap reggel 8-kor két kusbusszal útnak indultunk Havasrekettye (Răchitea) felé. A novemberi melankóliát humorral próbáltuk elhessegetni, majd Meregyő (Mărgău) határába érve legnagyobb meg-

lepetésünkre a táj hirtelen fehérre váltott, mintha csak mesebeli világba léptünk volna át. Minél inkább közeledtünk Havasrekettyéhez, annál havasabbak voltak a fenyők, így a gyermeki öröm el is feledtette velünk, hogy szinte egész napra esőt jósoltak. Aztán amikor megérkeztünk a Stanciutisztásra és kiszálltunk a buszból, el is kezdett szemerkléni, így gyorsan előkerültek az esőkabátok. Eleinte csak kíméletesen csepergett, majd dél körül rendesen rázendített, így a túra végére szinte mindenki be- és átázott. Mégis a vízesés varázsa, a Sasbérc-/Lespezi-kilátóról elének tarúl csodás panoráma, a hegycsúcsok között hullámozó ködfoltok kecses tánca, az esőtől egyre vékonyodó hólepel alól kibukkanó galagonyák vörös izzása és a fenyők tűlevelein megcsillanó kövér vízcsep-

pek látványa elfeledtette velünk a rideg valóságot. A túrán 31-en vettünk részt, Szima Márton vezette.

November 22–24. között Kovács Zsuzsa kezdeményezésére szervezett csoportokban látogattuk meg a kolozsvári magyar nyelvű egyetemi oktatás beindulásának 150. évfordulójára szervezett kiállítást Lukács József történész részletgazdag vezetésével, aki egyben a kiállítás kurátora. A három nap alatt mintegy negyvenen látogattuk meg a BBTE aulájában berendezett kiállítást.

EKE-nyereményjáték Mikulásra

December 6-án egészen népszerűnek bizonyult nyereményjátékot hirdettünk az EKE Facebook-oldalán. Ahhoz, hogy valaki részt vehessen a játékban, néhány egyszerű lépést kellett követnie: megosztani a játékról szóló bejegyzést, hozzászólásban bejelölni azokat az ismerőseit, akikkel szívesen túrázik és felsorolni azokat a bakancslistás

A SZERZŐ FELVÉTELE

Háttérben a ködben úszó Sasbérc-/Lespezi-kilátó

túrahelyeket, ahova 2023-ban szeretne eljutni. Ráadásul készült érdekes vagy emlékeztető képeket is megoszthattak a hozzászólók, néhányan éltek is a lehetőséggel. A nyereménycsomag a következőket tartalmazta: az *Erdélyi Gyopár* 2022-es összes lapszáma, 2023-as falinaptár, EKE-bögre, a főnyeremény pedig ingyenes részvétel valamelyik idei túrán, rendezvényen (pl. teljesítménytúra, buszos kirándulás). A szerencsés nyertes Nagy István lett, a 2021-es Jókai-teljesítménytúra legfiatalabb résztvevőjének apukája. Biztosan sokan emlékeznek még a három hónapos Ádámról készült címlapfotóra, akit szülei, Edit és István, magukra kötve vittek végig a Jókai-túra legrövidebb, 12 km-es szakaszán Várfalvától a Székelykőn át Torockóig. Elmondásuk szerint akkor néhányan felelőtlenségnek tartották, hogy olyan kicsi babával elindultak túrázni, de az olykor rosszindulatú megjegyzések nem tántorították el őket, és 2022-ben is visszatértek a Jókaira. Az ajánlók átadásakor Ádám annyira megörült nekünk, hogy legnagyobb meglepetésünkre azonnal felöltötte a 2022-es Jókai emlékpólóját, amely édesanyja elmondása szerint az egyik kedvenc darabja.

Kétnapos kirándulás Nagyváradra és Debrecenbe

December 10–11-én kétnapos buszos kirándulást szerveztünk Szima Márton vezetésé-

vel. Nagyváradon leghamarabb a várat és a múzeumot látogattuk meg, majd az Ady Endre Emlékmúzeumot, a Szent Brigitta római katolikus templomot, valamint Szacsvay Imre és Czárán Gyula szobrát a Körös partján. Az Art Nouveau kiállítás meglátogatása is célkitűzéseink között szerepelt, akárcsak a polgármesteri hivatal kilátótornya. Megtekintettük a nagyváradi római katolikus püspöki palotát és székesegyházat is, a bihari földvárat, majd estebéd után rövid sétára is jutott időnk, mielőtt átutaztunk debreceni szálláshelyünkre.

Vasárnap sem volt kevésbé gazdag a programunk: a belvárosban sétáltunk a Szent Anna utcából a Piac utcán keresztül a Kálvin térig, érintve a Szent Anna-székesegyházat, a megyeházát, a Hungária kávéházat, a Csanak-házat, a Rickl-házat, a Kistemplomot, a régi városházát, a Sesztina-házat, a MÁV-palotát, emlékkertet, a református kollégiumot, a Déri-múzeumot. Reptérlátogatásra is sor került, majd délután kibuszoztunk a Nagyerdőre, ahol mintegy órás sétával megtekintettük többek között az egyetem épületét, a csónakázótavat, a gyógyfürdőt, az irodalmi emlékparkot, majd a városba visszatérve meglátogattuk a Nagytemplomot.

Délután mind a 19-en elmé-nyekkel gazdagodva indultunk vissza Kolozsvárra.

A nagyváradi idegenvezetésért köszönet és őszinte elismerés Máté Árpádnak, a debreceniért pedig Ágh Juditnak.

NAGY ISTVÁN

A nyereményjáték-nyertes Nagy István családjával a Jókai-túrán

Borforraló és józanító túra, háztűznézőben a vándortáboros Sztánán

Az év utolsó hónapjában a szokásosnál több a hagyományos év végi túra. Év közbeni túraválasztásainkat nagyban meghatározza kinek-kinek a személyes ízlése, kora, erőnléte, egészségi állapota. Ennek megfelelően 2022-ben is választhattunk könnyű, közepes és nehéz túrák közül, a honismereti kirándulások mellett pedig kerékpártúrákat is szerveztünk. A decemberi hagyományos túrák

(Mikulás-túra, borforraló, évszázó, józanító túra stb.) célja nem annyira új vidékek megismerése vagy a lejárt kilométerek számának növelése, sokkal inkább a közösségi kötelek fenntartása, erősítése, együtt lenni, találkozni, beszélgetni, élményeinket egymással megosztani, közösségben egymáshoz kapcsolódva megélni a természetjárás és a természet szeretetének összekovácsoló erejét.

PÁL GYÖNGYI

Enyhe volt a december, mintha nem is tél, hanem ős lett volna, esetleg szélséves április. Akadtak esős napok, de kellemes napsütéses időszakok is, gyakoriak voltak a ködös reggelek.

December 17-ére hirdettük hagyományos év végi borforraló túránkat a szokásos helyszínre, a Bácsi-torokba. Szervezője immár több mint húsz éve Szilágyi András. A borforralást 10-12 km-es gyalogtúrával kötjük össze. A résztvevők a törökvágási falumúzeumtól indulnak, áthaladnak a Hója-erdőn és a Bácsi-torkon, a kis tavat elhagyva az út enyhén emelkedik a legelő felé, nemsokára elérjük a tisztást. Ez eddig 6 km, de a Kisbácsból (31-es buszmegálló) induló rövidebb utat is választhatjuk, ahonnan 2,5 km a távolság. Mindenki szokott hozni kevés bort és cukrot, ízesítőket. Amíg felforr a bor, nyárson szalonnát süthetünk a tűz mellett. Hazafelé a Hója-gerinc felé mehetünk, szép a kilátás Szászfenesre, Kolozsvárra és a környező hegyekre. Beereszkedhetünk a Donát negyedbe vagy visszamehetünk a Törökvágásig, aki a rövidebb utat választja, az autóbusz felé veszi az irányt. A 2022-es borforraló túrán a rossz idő miatt kevesen voltunk, bár nem volt hideg, de egész nap esett az eső, olyannyira, hogy a szervezőnek sikerült ugyan a bort felforralni, de a szalonnasütést eláztatta az eső.

December 28-án tettük meg a 2022-es évszázó túrát Szabó János vezetésével a Rejtett-forrás tisztására. Szép napsütéses, szinte tavaszias időnk volt, 35-en vettünk részt. Kellemes ünnepeket kívántunk egymásnak, Istvánoknak és a Jánosoknak boldog névnapot, jó hangulatban telt a kirándulás. Ugyanide tértünk vissza az új esztendő első („józanító”) túráján, január 2-án, ezúttal Kovács D. Zsuzsa vezetésével. Sűrű köd borította Kolozsvár környékét és a Bükk-erdőt, de szokatlanul enyhe időnk volt, a déli órákban a köd felszállt, és besütött a nap a tisztásra, míg Kolozsvár és a Kis-Szamos völgye egész nap ködben maradt. Az évnnyitó túrán 44-en voltunk, bízva abban, hogy az új

A SZERZŐ FELVÉTELE

Indulunk az évnnyitó túrára

évben is sok szép kiránduláson vehetünk részt.

Január 7-én vonattal utaztunk sztánai kirándulásra Kovács D. Zsuzsa szervezésében. A reggel 7.48-kor induló személyvonattal egy órát utaztunk célállomásunkig. Autóval Zsobok felől közelíthetők meg aszfaltos úton Sztána, a kalotaszegi Alszeg legkisebb települése.

A gyenge, természetlen föld nem jelentett különösebb értéket az itt lakóknak, ezért inkább népművészeti tárgyak készítésébe fektették munkájukat és ez képezte a vagyonukat. Kalotaszeg a népművészet kincsestáráként ismert. Világhírűek az itt készített varrottasok, a fából faragott dísz tárgyak és a népviselet. A sztánai vasútállomástól 400 m-re alakult ki 1900 után a nyaralótelep, ahol főként módos kolozsvári polgárok építtettek villákat. A telep legjelentősebb épülete, egyben Sztána legismertebb építészeti emléke, Kós Károly lakóháza, az eredetileg hétvégi háznak szánt Varjúvár. A két világháború között több kőbányát is nyitottak a közelben, 1926 és 1994 között alabástromot termel-

tek ki. A kőbányák bezárása és megszüntetése óta a földeket tulajdonosaik többsége csak nagy nehézségekkel tudja megművelni, nyereségesen csak a juhászat működik. A fiatalok többsége elvándorolt a jobb megélhetés reményében, így a település mára jelentősen elöregedett.

A falutól 3 kilométerre található vonatállomástól az alagutak mellett indultunk a Sztána-patak völgye felé haladó úton a falu felé ködös, borús januári időben, szemerkélő esőben. A völgyet köd borította, amely ha felemelkedett, olykor néhány kék folt is megjelent az égen, majd ismét beborított mindent a köd. Az út mellett bokrok, vadrózsabogyók vizcseppek csillogtak. Kényelmes sétával beértünk a faluba. A házakon, kapukon jellegzetes faragott vagy festett díszítések, a központban a templom mellett Gergely Zoltán szobrászművész 2013. október 13-án felavatott Kós Károly-mellszobra. Megnéztük a felújítás alatt álló református templomot. Az eredetileg az 1400-as évekre datált épületről kiderült, hogy sokkal régebbi kőek bújta meg a vakolat és a padló alatt, ezek alapján a szakemberek megállapították, hogy a templom Árpád-kori eredetű lehet. A közösségi házban Kós Károly világát és alkotásait bemutató kiállítást láthattunk. Sztánai látogatásunknak kissé más felhangot adott, hogy ott szervezzük meg az EKE 2023-as Vándortáborát. Sztána környéke festői hely, közel a Riszeg-tető, ahonnan belátható az egész Kalotaszeg, a sztánai Csigadomb, odébb pedig a Vlegyásza (1836 m) magaslik, északra a dombtetőn Váralmás közepében az Almási vár megmaradt öreg tornya és a vár romjai láthatók. Kós Károly *Kalotaszeg* című írásában így írja le ezt a tájegységet: „Túlnyomó része egyhangú, kietlen, sőt szomorú föld. Kopasz, köves dombok, esőmosott árkokkal szaggatott hegyoldalak, fátlan sovány kaszálók és legelők. (...) Majd csodálatosan szép vidék: tölgy és bükkerdő, vad gyümölcsfákkal tarkított virágos, illatos kaszálók, mint ültetett, gondozott angolpark...”

Az állomásra visszatérve vonatindulásig még megtekintettük a Varjúvárat és a szintén Kós Károly tervezte Szentimrei-villát.

Kós Károly szobra Sztánán

Februári bakancslista

- **Február 1. (szerda):** Hagományos séta a Páter-gerincen (7 km). Találkozás 10 órakor a monostori végállomáson. Szervező: Szabó János.
- **Február 4. (szombat):** Ózek völgye – Árpádcsúcs (20 km). Találkozás az M16-os román opera melletti megállóban 8.45 órakor. Szervező: Fazakas Ferenc. ♦ Meszes-hegység: Gereben-hegy, barlang-völgyi jeges sziklavájt (15-20 km, 550–650 m szintkülönbség), vonattal vagy kiskocsikkal. Bejelentkezni telefonon február 1-ig. Szervező: Kiss János.
- **Február 5. (vasárnap):** Kígyófej-túra (20-22 km). Utazás a 07.48-kor induló CFR-vonattal Tótelkéig (Gălăşeni), onnan gyalog indulunk tovább. Kolozsvárra legkésőbb 18.45-kor érkezünk vissza. Szervező: Szima Márton.
- **Február 8. (szerda):** Hagományos séta az István-forráshoz (9 km). Találkozás 10 órakor a monostori végállomáson. Szervező: Szabó János.
- **Február 11. (szombat):** Bivalyos – Hideg-forrás – EKE-forrás – Gorbó-gerinc (13 km, 200 m szintkülönbség). Találkozás 8.45 órakor az M16-os román opera melletti megállóban. Szervező: Kiss János. ♦ Leányvár – Gorbó-gerinc (15 km, 450 m szintkülönbség). Találkozás 9 órakor az M21-es autóbusz Bucsony/Bucium utcai (Monostor negyed) megállóban (az autóbusz 9.15-kor indul). Szervező: Csorba Anna.
- **Február 15. (szerda):** Hagományos séta a Cérna-forráshoz (8 km). Találkozás 10 órakor a monostori végállomáson. Szervező: Szabó János.
- **Február 18. (szombat):** Majláth-kút – Bivalyos – Cérna-forrás – Monostori végállomás (15 km). Találkozás az M16-os román opera melletti megállóban 8.45 órakor. Szervező: Pál Gyöngyi.
- **Február 19. (vasárnap):** Isztolnai felfedező-túra (18 km, 400 m szintkülönbség). Megközelítés kiskocsikkal, indulás 9-kor a volt FLIP üzlet (buszmegálló, Széchenyi/Mihai Viteazul tér 9A szám) előtt. Bejelentkezni telefonon. Szervező: Szima Márton.
- **Február 22. (szerda):** Hagományos séta a Rejtett-forráshoz (7 km). Találkozás 10 órakor a monostori végállomáson. Szervező: Szabó János.
- **Február 25. (szombat):** Lomb – Kajántói fenyves – Bácsi-erdő (23 km, 640 m szintkülönbség). Találkozás 9 órakor a vasútállomás előtt. Szervező: Kiss János. ♦ Felfedező séta a Kolozsváriak erdejében. Találkozás 10 órakor a 102-es villamos vasútállomási megállóban (Nehézgépgyár/CUG irányába). Szervező: Kovács Zsuzsa.

Márciusi előzetes

- **Március 11. (szombat):** XIX. EKE-gyereksíverseny (17 év alattiaknak). További részletek hamarosan a síverseny honlapján (siverseny.ekekolozsvar.ro).
- **Március 12. (vasárnap):** Hangay Oktáv Családi Síverseny – IV. kiírás. További részletek hamarosan a síverseny honlapján (csaladisi.ekekolozsvar.ro). ♦ Kirándulás a Révi-szorosba (14 km, 600 m szintkülönbség). Utazás TFC-vonattal, találkozás reggel 7-kor az állomáson. Szervező: Szima Márton.
- **Március 18–19. (szombat-vasárnap):** Szilágysági körút. Vándortábori előzetes. Részletek hamarosan a honlapon. Szervező: Kovács Zsuzsa

Ügyfélszolgálat

- Keddtől péntekig előzetes telefonos egyeztetés alapján (Kolozsvár, Magyar/21 Decembrie 1989 utca 116., az udvarban a bal oldali épület). Irodavezető: Kismihály Boglárka (0771-535848). Pénztár: az ügyfélszolgálati irodában. További naprakész információk a honlapon (ekekolozsvar.ro) vagy az egyesület Facebook-oldalán (EKE – Kolozsvár1891)

Túravezetők, szervezők elérhetőségei

- Csorba Anna 0740-407652
- Fazakas Ferenc 0752-940319
- Kovács Diószegi Zsuzsa 0747-070790
- Kiss János 0364-807639
- Pál Gyöngyi 0742-373546
- Szabó János 0757-220682
- Szima Márton 0766-703575
- Elnök: Kovács Diószegi Zsuzsa 0747-070790
- Irodavezető: Kismihály Boglárka 0771-535848